

לפני 25 שנה

מים שמתחת לכביש. כתבת-השער עסקה בדמותו הספוגית של "מלך הפלאפל" ונתינתו. הפרק "מלך הפילבוסקי" מתוך "הצד" מת - פנים אל פנים, מאת אבא קובנר, הופק במדור הסיפורים של השבועון.

כשער הגיליון: מלך הפלאפל.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת-תחקיר ומעקב, תחת הכותרת "כל השילטון לצבא", למתרחש בקרמלין, במסגרתה. במהלך המאבק בין יורשיו של הרוזן המלך, יוסף סטאלין, עלה לשלטון ניקיטה חרושצ'וב, ובשלב זה, הודחו ברירה ואחריו מאלנקוב, ולשילטון הגיעו בול-נאנין וחרושצ'וב. מדור הכלכלה של השבועון סיקר את הצעת תקציב המדינה לשנת הכספים 1955/56, שהיה כן 631 מיליון לירות ישראליות. מדור ההווה, סיקר סיפור מפלא של "לידה בחדר המדרגות", סיפור על רך שזה עתה נולד, שנמש במעבר-

"העולם הזה" 905
תאריך: 17.2.1955

נסיונות עיתונאיים לחיסול "העולם הזה" * המגילות

הגנוזות * יגאל אלון מתחיל את "המירוץ לצמרת"

ראש הממשלה

חגיגה תענית

הירדנים היו בטוחים בעצמם. הם היו משוכנעים כי התקפת-הדמים האחרונה ליד בית-גוברין, תישאר בלא תגובה. השבוע דומה היה, כי הם הישלו את עצמם: עי-תונא-חוץ ופנים, קיבלו הודעות דחופות לפגישת של ראש-הממשלה עם כתבי העי-תונות. ככל שקרבו שעות הערב, כן הלכה מתי-חות הכתבים וגברה. היא הגיעה לשיאה, שעה שראש-הממשלה, משה שרת הופיע והכריז בחיבור המפורסם: "איש-בשורה אנכי היום!" ראש-הממשלה השתתק לרגע קל, כדי להגביר את הרושם, ואחר פוצץ את הבשורה: "ארבע המגילות הנתורות מבין שבע המגילות העתיקות שנתגלו בשנת

לפני שבועות אחדים, הודיע לך המדור הצפית, כי השבועון חצפן עומד להיסגר. השבוע התגשמה הנבואה. השבועון נסגר. היה זה השבועון השלישי שניסה, בשנה האחרונה, להתמודד עם העולם הזה - ושיח את המחיר בחיסולו. שני האחרים היו תבל ואחמה.

אין אנו פטורים מלשאל כמה שאלות, שיהיו נושא מתאים לדיון ציבורי רציני. לשם מה הוקם השבועון? כמה אלפים הוא עלה? ומי שילם את המחיר?

לפי אומדנה פרטית, הפסיד חצפן בחצי שנת קיומו 30 אלף לירות. עד כמה שנועד ברבים, מומן העיתון על-ידי חברת שדות, שהגורם המכריע בה הוא הקיבוץ-המאוחד. במילים אחרות: ההפסד בא מפרי עמלם של אלפי חברי הקיבוצים.

מישהו יום את הרעיון, שכדי לקנות אחיזה בציבור הרחב, המואס במיפלגות ובבטאונים מיפלגתיים, מוטב לו להקים עי-תון "בלתי-מיפלגתי", "בלתי-תלוי" שישתת את המיפלגה בצורה מוסווה. אבל הציבור הישראלי הוא הרבה יותר פיקה, והארץ היא קטנה מדי.

מבחינתנו, דרכו של חצפן היא חלק ממכתכות כללית יותר.

כשנולדה המערכת הנוכחית של העולם הזה, היא הייתה ביטוי למחאה ציבורית גדולה, נגד המישטר המיפלגתי המעובש. לא במקרה נישאה מערכת זו על גל חיילי תש"ח המשתחררים. ציבור זה זכר את חווית המילחמה, עת נשטפו כל המיפ-לגות מן הבמה, מלות בבזז המאוחד של הנוער העברי שקם על רגליו. ציבור זה גם ראה את הממשל: הריאקציה של המיפ-לגות, שהשתלטו שוב על המדינה החדשה, חיסלו כל שריר וזכר של חווית-הרעות, שקמה ברעם הפגזים.

היה ברור לנו מן הרגע הראשון, כי המיפלגות לא תרפנה ממאמציהן לחסל ביי-טאון בלתי-תלוי זה. הן ידעו שבכל תור-פעם שהיא, מחוץ למיסגרת, יש סכנה לעצם קיום המישטר הזה.

ההתקפה הראשונה באה בצורה פשוטה וחסרת-חוכמות: התרמה. התגברו על שלב זה בנקל - היו די אנשים הגונים בארץ, וגם במנגנון השילטון והמיפלגות, כדי ש-עיתון זה יחדור לכל פינה. במקום שנסגרה בפניו הדלת הקדימית, חדרנו בעד הדלת האחורית.

אחרי שלב זה באה המערכה השנייה - השוחד. פה ושם הוצעו הצעות, ראשי-עיר מסויים, הציע שנעבור לעירו, ונהנה מחסר-תו, נקבל שיוכו מתאים, הוצעו לנו השר-קעות-הון, שותפות, "בלתי-מחייבות", אולם עיתון זה נשאר כפי שהיה, עני, חסרי-שיוכו ובלתי-תלוי.

אחרי כן באה, כידוע, ההתקפה הגלויה: פצצות, מעשי-שוד, התנפלויות, התוצאה: אפס. כל אשר השיגו המתנפלים הייתה עליית קרנו של העיתון גם בעיני הספקנים.

מפרגות

אנטי-מיפלגות

כמה מאות מורות, פתחו השבוע ביד רועדת מעטפה שהגיעה לדירתן הפרטית, ולא האמינו למראה עיניהן. המעטפה הכי-לה מיכתב אישי (אומנם משוכפל בסטני

משה שרת והמגילות הגנוזות

הממשלה משה שרת, כאשר בישר כי ארבע המגילות הגנוזות שנתורו מבין שבע המגילות, שנתגלו בשנת 1947 במידבר יהודה, נמצאות שוב בידי מדינת ישראל.

1947, במידבר-יהודה, נמצאות בידיו (ראה תצלום).
שלוש זאב, ארבע זכר. המגילות נתגלו על-ידי בדואים, ופרופסור אליעזר ליפא סוקניק * הצליח לרכוש שלוש מהן, ערב פרוץ מלחמת-העצמאות. המגילות הנתורות התגלו דרך ירדן לארצות-הברית, שם נרכשו על-ידי בנו של סוקניק, יגאל ידן. המגילות שנרכשו הן:
● ספר ישעיהו שלם.
● פשר חבקוק - דרוש על ספר חבקוק.
● ספר חוקה של בן דתית מתקופת בית שני (הספר ידוע בשם דרך-היחיד).
● מגילה אשר טרם פוענחה.
● לאחר הסבר מדוקדק על כל מגילה ומגילה, הכריז ראש-הממשלה, כי כל שבע המגילות תימצאנה בחסותה של קרן מייר-אביהם של הטייס גיבור מלחמת השחרור מתי סוקניק שנפל בה, וחסן יוסף ידן, וסגן-ראש-הממשלה יגאל ידן.

המגילות והקרן מהוות כיום חלק ממוסיואון ישראל, ירושלים.

ממקבלי ומקבלות ההומנה לא היססו, והיו פיעו במקום המיועד בתל-אביב, והתפלאו לראות במקום, מכרים ומכרות מבית-הספר - שמפניהם שמרו עד כה את התור-מנה בסוד. רובם ראו בפעם הראשונה את מצביא הדרום, והוקסמו מהופעתו הפשוטה (חולצה לבנה, אפודה אפורה). בדברו מעל קתדרה מוגבהת, תוך שתיית מיץ אש-כוליות, הסביר אלון את דבר מיפלגות, מיפלגת אחדות-העבודה. קודם לכן הבהיר שאינו רואה במיפלגה מטרה בפני עצמה ("אם כן, זוהי הידרדרות!"). התקף ב-חריפות את טיפוס ה"מיפלגותן" (המצאה יגאלונית: הכוונה לעסקן מיפלגות).

בקול שקט, בעברית מדוקדקת, מתח אלון ביקורת מתונה למדי על המישטר, התריע נגד ביובזו כספי המגביות והשילומים למטרות בלתי-רצוניות, מבלי להתנגד לעצם גבייתם, דרש אקטיוויזם ביטחוני, התקף את בן-גוריון ("אדם גדול ששעה שגיאות גדולות") על שלא כבש את עזה, חברון ובית-לחם.

משעשעות יותר מן ההסברים הרעיוניים היבשים היו הפנינים שהיו מפורזות ביד-דבריו. אחדות מהן:

● יש להשקיע את ההון הלאומי לי-מכונות, נשק ופיתוח, אך לא לזלילת חמאה.

● להפקיר את גורל ישראל בידי ה-מעצמות, כמותן כהפקדת השמנת בידי שלר-שה התולים.

● אני מקוה שירד השנה מספיק גשם, כדי שהיבול המוגדל יממן את כל ה-בחירות.

● אין ערובה לשום פיתרון. אפילו לי-צקים כבר אין כיסוי בארץ. בידקו ותיווכחו.

היה זה ערב אופייני, לעבודה הסבלנית האפורה של יגאל אלון בחודשים האחר-ונים, שבהם נאם לפחות פעם אחת בכל ערב, אפילו בפני חוגים קטנטנים. הרווח הנקי: כמה עשרות מורים ומורות, יצאו מן האולם כאוהדים מושבעים למיפלגה, שכימעט לא שמעו קודם על קיומה.

אנשים

● שימוש מכוון בעברית עשה הלורד ראסל מליברפול, סגן הפרלמנט-הצבאי הבריטי, שהתפטר ממישרתו כדי לפרסם את ספרו-זוועה-הנאצים, פרגול צלב הקרס. השבוע הודיע ראסל למו"ל הישראלי שלו, לסיפריית פועלים, כי החליט להקדיש את הכנסות המהדורה העברית של סיפורו, לי-סטיפנדיה לתלמיד האוניברסיטה העברית, שהוריו הושמדו בשואה.

● בכלי רכב שמימי השתמש בערב שבת האחרונה הרב הראשי של צה"ל, אהרן-מישנה שלמה גורן. לאחר ש-החלים מפציעות אימונים, שבהן נפגע לפני חודשיים, ביצע את מיספר הצניחות הדרוש, כשהוא מתפלל לפניו את תפילת הדרך לצנחן, שאותה חיבר ("ותצילני מכל מיני רוחות רעות המנשבות והצניחני בשלום") וזכה, סוף-כל-סוף בכנפי הצנחן.

● נטייה דתית אחרת, גילה מנהל חברת היפוי הנפט פונטיאק, המהנדס קינארד שטיקגולד, האחראי לקידוח הנפט ליד זיכרון-יעקב. הוא נושא עימו בתיק דרך קבע, שופר, והוא מתכוון לת-קוע בו ברגע שיתפרץ סילון הנפט הראשון בישראל.